

trante, & sermonem confirmante sequētibz signis. Hęc Richardus.

¶ At verò, q Durandus affirmat, theologia primò modo acceptam, puta pro habitu, quo cognoscunt ea, quę in sacra scriptura traduntur, secundum qđ in ea traduntur, nõ differre a fide, videtur erroneũ: quum multi idiota, & illiterati habeant fidem etiã illuminatam, & seruidam, qui tamen scripturarum non habent cognitionem, nec legere sciunt, nec cognoscunt contenta in eis, nisi forte imperfecte, & in communi quantum ad credenda, & præcepta.

¶ Amplius, scientia eorum, quę in scripturis dicuntur, potest esse habitus acquisitus, & communiter ita eĩt in credentibus. Fides autem est habitus infusus, imò infidelis potest cognoscere, quę in scripturis traduntur, secundum quod ibi traduntur, sicut Porphyrius, Auicenna, & multi hæretici, sicut & nos cognoscimus contenta in Alchorano, & tamen tales non habent fidem. Item scripturas cognoscere, & eis assentire ex voluntate, quod (secundum Augustinum) spectat ad fidem, sunt actus distincti: ideo ad diuersos habitus pertinere videtur. Amplius, theologia secundo modo accepta pro habitu, quo fides, & ea, quę fidei sunt, declarantur, per suadentur ad defenduntur, non videtur a theologia primo modo sumpta, differre. Nulla enim scientia tam apta, & fortis est ad declarandum, persuadendum, ac defendendum credenda, sicut ipsa diuina scriptura seu sacra doctrina, in qua fidei argumenta plenè, ac profundissimè continentur. Et quanto quis scripturas vtriusque testamenti subtilius clariusque intelligit, tanto (ceteris paribus) ad credendum elucidationem, probationem, defensionem, est magis idoneus. Philosophicę quoque veritates parim explicitè, & formaliter, parim implicitè, ac virtualiter in scripturis sanctis contentę sunt. Hinc in prologo expositionis Isaię ait Hieronymus: Vniuersa domini sacramenta continet præfens scripturas, videlicet Isaię volumen. Quid loquar de physica, ethica, theoricã? Quicquid sanctarum est scripturarum, quicquid potest humana lingua proferre, & mortalium sensus accipere isto volumine continetur. Si hoc de solo libro Isaię verè dixit Hieronymus, quanto magis de tota simul scriptura dici dicit potest? Sed & vna pars scripturę declaratur per aliam, sicut de hac re Bonauentura, & Richardus de Media villa, scribunt diffusius. Similiter theologia tertio modo sumpta, cum theologia prædictis modis accepta, coincidere vel in toto, aut pro maxima parte videtur.

¶ Deinde scribit Durandus: Idcirco est alia opinio, quæ hoc concedit, videlicet, quòd principia scientię oportet non solum credita, sed etiã euidentia esse, & tamen tenet eandem conclusionem, scilicet, quòd theologia sit propriè scientia. Dicit namque, quòd articuli fidei, ex quibus tanquam ex principijs procedit theologia, sunt verè intellecti non in lumine fidei, quia in illo solum sunt crediti, sed in quodam lumine medio inter lumen fidei, & lumen glorię. Sicque conclusiones ex articulis, sic intellectis deductę, verè sint scitę. Dicit enim Augustinus super illud, Erat lux vera: Aliud est lumen ad credendum, aliud ad intelligendum. Et rursus ibidem: Lux, inquit, increata illuminat hominem duplici lumine, paruulos quidem, id est, imperfectos lumine fidei, quo nutriuntur vt lacte; maiores verò lumine sapientię, quo vt solido cibo vescuntur. Quod habebat Apostolus: Sapientiam ingens, loquimur inter perfectos. Insuper probat hoc rone.

Deus enim multo minus deficit in necessarijs, quàm natura, sed necessariũ est defendere fidem cõtra hæreticorum infideliumque errores, ergo Deus pro uideat ecclesię ita, quòd semper sunt in ea, qui fidem defendere valeant, quòd fieri nequit per solum fidei lumen, quia simpliciter credimus: ergo requiritur clarius lumen in vtoribus, quò illuminati maiores possint fidem defendere. Præterea, quòd in tali lumine articuli esse valeant intellecti, apparet per illud Isaię: Si non credideritis, non intelligetis, atq; ex eo, quòd in 2. ad Volusianum epistola loquitur Augustinus: Ego catholicam fidem profiteor, & per illam ad certam scientiam me venturum præsumo. Dicunt etiam isti, quòd duplex est euidentia, vt puta visionis, & intelligentię. Euidentia visionis est, quę res nudè, & immediatè cognoscitur, seu videtur. Euidentia intelligentię est, quando res non presens per distinctam rationem suam agnoscitur. Primam euidentiam habet rusticus de eclipsi, quam videt, secundam astrologus de eclipsi, quam non videt: Hancque secundam euidentiam dicunt sufficere ad scientiam absque prima, nec tollere fidem.

¶ Sed hanc quoque positionem reprobat Durandus, quia [vt ait] iustificatum esse videtur ponere tale lumen: quia aut infunditur omnibus æqualiter studētibz in theologia, & qui sunt æqualis ingenij: aut non, sed solum quibusdam. Primum non videtur, quia non omnes tales percipiunt in se talem euidentiam credendorum. Irrationabile quoque est dicere, quòd infunditur non omnibus talibus, sed solum quibusdam, cum sint æqualiter ad illud dispositi. Porro, quòd dicunt lumen illud non tollere fidem, improbat: quia secundum eos obscuritas, & ineuidentia est de ratione fidei, non ergo stare potest fides cum huiusmodi euidentia intelligentię. Contraria quoque in nullo gradu quantumcumque remisso, compatiantur se inuicem.

¶ Has obiectiones, & alias quãdam prosequitur iste Durandus prolixè, cuius opinio videtur absurda, & dictis sanctorum contraria: est enim cõmunis sanctorum, imò, & scholasticorum doctorum doctrina, quicquidque hēt gratiam datam facientem, & charitatem, habet & septem dona, scilicet aliquę gradum. Et quòd plus crescit, atq; perficitur in charitate, tantò & in donis. Horum autem donorum, vnũ est donum intellectus, quo ea, quę fidei sunt, aliquo modo penetrantur, perspiciuntur, & intelliguntur per hoc, quod rationes aliquę fidei cognoscuntur. Hinc sicut viri heroici in charitate perfecti, per donum sapientię, quòd habent secundum gradum perfecti, sunt quasi consiliarij, & secretarij Dei, & familiares eius amici, a quo assidue illustrantur, stantes in contactu quodam solis sapientię increatę, qui & per guttulum internum supernaturalem, & copiosum scitũ, & sapiunt diuina credenda, & bene, ac certè iudicāt de eisdem per conformitatem, & connaturalitatem affectus sui ad illa: ita per donum intellectus, quo decorantur, scilicet gradum perfectum, clarissimè, certissimè, ac subtilissimè intelligunt ea, quę fidei sunt, & nexum ad ordinem credendorum, ac supernaturalem rōnabilitatem catholicę veritatis: habentq; fidem cum rationibus credendorum, & purificatę mentis intelligentiã, prout Alexander, & Anstiodorensis in Summa sua, & Guilelmus Parrhisiensis, ac alij contestantur, ita quod nihil videtur eis tam verum, tam rationabile, tam consonum sibi ipsi, vt assertio fidei, & quòd tradunt articuli. Et communiter tales sunt omnes, qui mysticam theologiam assidue experiuntur. Hinc illuminatio ista non datur solis, aut

Isaię. y. in xta lxx.

Augusti.

Duplex est euidentia.

Dionysius relictio p nonẽ Durandi.

I. l. ii.

Mar. 16.

Mar. 16.

Porphyrius Auicenna Alchoranus Machomeri p fidi liber

Hierony.

Durandus

Joan. 1.

Lux increata illuminat hominem dupliciter

5. Const.